

2e Predikatie over Spreuken 19:20, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 25 mei 1955 te Bennekom

Gezongen: Psalm 1:1 en 2.

Gelezen: Spreuken 19:1-19.

Gebed:

Doe ons naderen tot U, Heere, met eerbied en ontzag en onderwerping des harten. Gij zijt God. U komt toe de lof en de eer en de dankzegging, en het betaamt ons om voor U en alleen voor U te zijn en te leven. Wie U vindt, die vindt het leven en trekt van U een welgevallen. Hij staat, hij staat door het geloof, en in zijn eenzaamheid is hij sterk, omdat Gij zijn kracht zijt.

Gij hebt ons bewaard, zodat we nog met elkander aan deze plaats mogen tezamen zijn. Doe ons begrijpen waartoe dit is. Laat het door hem die spreken zal, diep beseft worden dat hij te zeggen heeft woorden van Waarheid en van gezond verstand. En geef dat zij die horen, mogen gevoelen dat dit hun verantwoordelijkheid medebrengt.

Treed niet in het gericht met ons, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn. Leid ons door Uw Woord en Geest, en leer ons afzien van onszelf. Wie bij zichzelf blijft, vindt eigen leven, zoekt zich te behouden, maar dan zegt Gij dat dezulken het leven zullen verliezen. Treden we uit onszelf, dan is er een onverliesbaar goed. En dit goed is onze troost en gerechtigheid en sterkte in leven en in sterven. Ach, we weten er nog maar weinig van, als we er ook al iets van te weten gekomen zijn. Maar gebruik Gij deze samenkomst om er ons voor het eerst of bij vernieuwing mee op de hoogte te stellen.

Gedenk onze zieken, ouden, en leer nog menigeen last en leven in Uw hand stellen. Het is wonderlijk: terwijl we toch gedurig eraan herinnerd worden dat het ons niet gelukt, wij zoeken het in eigen hand te hebben. Het ontbreekt aan het vertrouwen. En wanneer het vertrouwen ontbreekt, dan is er de kennis ook niet. Ach, hierom hebt U gezegd: "Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt".

Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. Gedenk de volkeren, en ontferm U over hen op wier schouders zulke zware lasten liggen.

Amen.

Gezongen: Psalm 1:3 en 4.

Verleden jaar, het was op 27 oktober, hebben we gesproken over het begin van het 20e vers van Spreuken 19, over de woorden: “Hoor raad”.* Vanavond zou ik graag met u gedurende enige ogenblikken willen nadenken over wat volgt in deze tekst:

“Ontvang tucht”.

“Ontvang tucht”. Er moet dus wat aan ontbreken. Wat ontbreekt? Alles! God heeft ons goed gemaakt, maar onder de invloed van de vorst der duisternis hebben we een kwade keus gedaan. De boze geest kwam tot ons met een vraag. Hij deed alsof hij een nederig iemand was. Hij wilde wel wat weten: “Is het ook dat God gezegd heeft”, enzovoort (Gen. 3:1); ik hoef dat alles niet aan te halen. Hij wenste dus een gesprek met ons. En toen hij merkte dat wij hiertoe genegen waren, kwam hij onmiddellijk anders voor den dag. Botweg zei hij: “Het is niet waar, het is heel anders!” (Gij kunt het thuis nalezen.) En wij luisterden. We gaven de vorst der duisternis gehoor en overtraden het gebod Gods.

De meest ruïneuze gevolgen heeft dit gehad. We waren alles kwijt. Toen wij uit de hand van onze Schepper waren gekomen, waren we rechtvaardig, rechtvaardig in betrekking tot God en tot onze naaste. We waren goed. We waren goede mensen, goede bomen met goede vruchten, we waren heilig, en we waren verstandig. Maar nu was dat alles weg. We waren niet meer rechtvaardig, niet meer heilig. We waren geen goede mensen meer. Zijn wij goede mensen? Is u een goed mens? We zijn geen goede mensen meer. Van herstel was geen sprake. Er zou, wilde er herstel wezen, een nieuwe schepping moeten komen. Vat u dit in het oog, dan begrijpt u misschien het woord dat Jezus sprak tot Nicodemus: “Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien” (Joh. 3:3).

God is afgedaald in onze modder, diep afgedaald, zo diep dat het niet verder behoefde. En wat heeft Hij dan gedaan? Hij heeft onze natuur aangenomen. En in deze natuur heeft Hij voor herstel gezorgd. Hij was, toen Hij hier op aarde was, een rechtvaardig Mens, een goed Mens. *Hij* was een goed Mens. Als Hij tot de rijke jongeling zegt: “Wat noemt gij Mij goed? Niemand is goed dan Eén, namelijk God” (Matth. 19:17), dan heeft Hij alleen maar zo gesproken omdat Hij merkte dat de rijke jongeling lichtvaardig was. U weet het wel wat lichtvaardig zijn is. We zijn allen lichtvaardig, want het gewicht van de dingen van het Koninkrijk Gods, van de dingen van de Waarheid, wordt door ons niet beseft. En als we deze dingen gaan beseffen, dan doen we als Felix. Gij kent de historie. Toen Paulus sprak voor Felix over de rechtvaardigheid en de matigheid en het toekomstige oordeel, zei hij: “Voor ditmaal ga heen; en als ik gelegen tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen” (Hand. 24:25).

In onze natuur heeft God voor herstel gezorgd. Zijn wandeling hier op aarde was een wandeling volgens de Wet der tien geboden. En het oordeel – weet u iets van een oordeel af? – en het oordeel dat op de mensenwereld, ja op de ganse schepping was, heeft Hij gedragen, zodat in Hem het gevonden wordt. Wat? Gerechtigheid, heiligheid, goed-zijn, verlossing van onze banden, dus vrijheid. Onwaardeerbare goederen, nietwaar, onwaardeerbare goederen: in Christus de gehele zaligheid! En wie nu in Christus is – en daar gaat het om, want anders verstaan we niets van deze dingen – als nu iemand in Christus is, dan wordt hij dat gewaar. Hij gelooft het, en hij wordt het gewaar. Hij wordt gewaar dat men in Christus rechtvaardig, heilig, goed is. “Maakt den boom goed en zijn vrucht goed” (Matth. 12:33).

Deze heilgoederen worden ons nu aangeboden, want Christus heeft dat alles niet voor Zichzelf verworven. Voor Zichzelf had Hij het niet nodig, maar voor de mensenwereld. En door middel van de prediking wordt nu hiervan ons een aanbieding gedaan. Laat nu uw ogen eens dichtvallen, sluit ze eens, dan ziet u het, u ziet het onmiddellijk. Maar omdat we zien, en zo graag zien, zo graag wat weten willen, enzovoort, zien we dat niet. We zien de Waarheid niet. U weet het wel, Christus sprak tot de farizeeën in de geschiedenis van de blindgeborene: “Indien gij blind waart, zo zoudt gij geen zonden hebben; maar nu zegt gij: Wij zien; zo blijft dan uw zonde” (Joh. 9:41).

Een mens ziet wat – hij ziet niets! Wat hij ziet is schijn. Het beeld dat hij er zich van vormt, dat hij heeft van de dingen, dat is schijn, dat is alles schijn. Het wordt aangeboden, maar hoe staan wij tegenover dat aanbod? Nu moet u eens uw dogmatiek laten wegvallen, uw gereformeerde dogmatiek of een andere, wanneer gij die hebt, het komt er niet op aan, want het is allemaal gebondenheid, daar hebt u niets aan. Met andere woorden, u moet eens zien dat u doet alsof u niets weet en eens zien hoe u staat tegenover de aanbieding van God, van God in Christus. En wanneer u dan waarlijk eerlijk met uzelf moogt handelen, dan zult u zien en erkennen dat u het afwijst, onder meer omdat u het niet vertrouwt. Lot en leven vertrouwt u er niet aan toe. U zoekt uw sterkte, uw vastigheid, uw aangenaamheid, uw rust, uw blijdschap in het zichtbare en tastbare. Dat is het bedrog dat in ons schuilt. En dat zult u zien als u *ziet*. Dit gezicht, deze ondervinding heeft de apostel Paulus deze woorden doen schrijven: “Vijanden zijnde, met God verzoend door den dood Zijns Zoons” (Rom. 5:10).

Als ik hier vroeger als hervormd predikant huisbezoek deed, en ik sprak met de mensen over bekering – wat ik toch gewoonlijk wel gedaan heb – dan was bijna zonder uitzondering het antwoord: “Wie zou niet graag bekeerd willen wezen?” Dat is het bedrog, want er is geen mens die bekeerd wil zijn. Hij kan dat niet wensen, niemand. Om dit te kunnen wensen, wat is ervoor nodig? Wat is dáárvoor nodig? Daar is voor nodig: de aanschouwing van God in Zijn heerlijkheid. En als deze aanschouwing er is, dan zal een mens alles loslaten wat hij tot op dat ogenblik vasthield, en hij zal van al wat hij tot op dat ogenblik had vastgehouden, bekennen: “het was schijn”,

* Bundel 2003-'05, blz. 327 e.v.

en hij zal komen tot God. Dus u voelt wel, hier past nooit de redenering, want wat we ook zeggen, het is alles bedrog. We moeten voelen dat we het missen. En dan zal God ons moeten helpen, anders komen we er niet.

Het wordt anders, men houdt op het af te wijzen, wanneer de Heilige Geest werkzaam wordt. Een mens die God in Zijn heerlijkheid aanschouwt, kent God als Vader, Zoon en Heilige Geest. Als nu de Heilige Geest werkzaam wordt, dan wordt het anders. Wat doet de Heilige Geest? Die laat u zien wie u zijt; Die brengt u tot de werkelijkheid. Hij brengt u niet tot de vroomheid, Hij brengt u niet tot een of ander godsdienstig stelsel, Hij brengt u niet tot de een of andere kerk of tot een of ander gezelschap, maar Hij brengt u tot uzelf. En dat is het begin: zelfkennis.

Ik hoef u niet te zeggen dat in de belijdenis de wereld de zelfkennis altijd op hoge prijs gesteld heeft. Denk maar aan de tempel van Delphi: “Ken uzelf”. Dat was een spreuk die uit de hemel gevallen was, zei men. Maar een mens kent zichzelf niet. En al was nu de wereld vol van uit de hemel gevallen spreuken, dan zou dat nog niets helpen. Nee, God in Zijn heerlijkheid te zien, dat veroorzaakt zelfkennis.

Als de Heilige Geest werkzaam wordt, dan trekt Hij de mens. Waar hij ligt en zoals hij is, Hij trekt hem. Hij trekt hem tot wat hij aanschouwt: God! Dat wordt nu die mens gewaar. Want tot op dat ogenblik – zo ziet hij nu – heeft hij met zijn rug naar God gestaan. Vandaar het woord “bekering”. Want “bekering” zegt drie zaken: inkeer, afkeer en terugkeer. En nu keert hij het aangezicht tot God, voor het eerst van zijn leven. Ja, hij had het al duizend malen gedaan, maar dat was schijn geweest. Maar nu is het echt, waarheid! Nu keert hij zich tot God, en hij opent zijn hart voor God, Die alreeds zijn hart geopend had. Want hier – ik kan dat niet goed zeggen, dat moet ik bekennen – want hier is er om zo te zeggen een aangrijping van ons door de kracht Gods, en een aangrijping van de kracht Gods door ons. Gods kracht – zo wordt het ondervonden en zo staat het ook beschreven – Gods kracht grijpt ons aan... o, overweldigend, niet te stuiten, niet te weerstaan! Gods kracht grijpt ons aan, en nu is er kracht om te geloven. Nu is er kracht om wat te doen: te geloven en weder te keren tot God. “Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen”, Jesaja 27 (vs. 5). En Filippenzen 2, vers 12 en 13: “Werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven; want het is God Die in u werkt beide het willen en het werken”. Want ik kan u niet zeggen hoe door de zaligmakende werking van de Heilige Geest de Heilige Schrift, wat de gronden van de religie betreft, verstaanbaar wordt. Als de wereld dat maar wist, geleerd of ongeleerd, als ze die werking maar had, dan zou ze niet verwerpen. Indien ze de Heere der heerlijkheid gekend hadden, zegt Paulus, dan zouden ze Hem niet gekruisigd hebben (1 Kor. 2:8). En als het nu zo anders geworden is, als een mens Christus en het Zijne heeft omhelsd, teruggekeerd is tot God door het geloof, dan heeft een mens tucht aangenomen.

Gezongen: Psalm 32:4, 5 en 6.

“Tucht” betekent ook vermaning. Wanneer een mens voor dingen geplaatst wordt als welke wij nu getracht hebben te formuleren, dan zegt hij: “Nee, nee, dat geloof ik niet”. Men gelooft of men geloof niet. Wat deze beide zaken zijn, weet geen mens. Wij weten van nature niet wat geloven is, en wij weten evenmin van nature wat niet-geloven is. Een mens verbeeldt het zich dat er wel het een of ander is dat hij weet, en zo verbeeldt hij zich dat hij weet wat ongeloof is. Het is alles bedrog, alles bedrog. Een mens weet niets. En als God hem bekend maakt met hemzelf, wat zegt dan de mens? “Eén ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie” (Joh. 9:25). En er is nooit iemand onder het christendom tot zichzelf gebracht of dát heeft hij gezegd: “Nee, dat geloof ik niet”. Hij vertrouwt er zich niet aan toe; hij vertrouwt zich aan deze dingen niet toe, noch in betrekking tot het tijdelijke, noch in betrekking tot de geestelijke en eeuwige dingen. Denkt u dat als een mens die buiten Christus is, sterft, en hij getuigenis aflegt van zijn goede hoop, deze mens weet wat hij zegt? Meent u dat deze mens zichzelf waarlijk gegeven heeft? Nee, hij heeft ervan gehoord in zijn leven, en nu zegt hij dat hij dat doet: zich geven. Maar zich geven is heel wat anders. Als een mens zich geeft, dan is hij zichzelf kwijt. En als een mens zichzelf kwijt is, dan is hij in Christus Jezus een goed mens, een rechtvaardig mens, een heilig mens.

De valse prediking van de kerken doet hier goed aan mee. De mensen bedriegen zich en ze worden bedrogen en ze laten zich bedriegen. Vertrouw er u niet aan toe. O, als men godsdienstiger is dan de meeste mensen, dan is het: “Het is zo moeilijk, het is zo moeilijk!” Maar daarin is hij niet oprecht. Hij *wil* niet! Maar het is niet flatteus voor een godsdienstig mens om te zeggen: “Ik wil niet”. Als hij de Waarheid verstond, dan zou hij dat wél zeggen, maar er is geen begrip bij deze mens van de dingen. En nu zegt hij: “Het is zo moeilijk”. En hij ziet op de achtergrond zijn boze vrouw, of haar razende man, of moeilijkheid met kinderen, of gevaar dat men zijn inkomsten zal verliezen, enzovoort, enzovoort. Maar nu waarschuwt de Heere hem, en Hij zegt: “Beken! Hier is het. Ik delg uw overtredingen uit als een nevel. Ik gedenk uwer zonden niet meer” (Jes. 44:22 en 43:25). Als een mens nu dat horen mag, dan heeft hij zich laten vermanen.

“Tucht” wil ook wel zeggen: straf. Als een mens gestraft wordt, dan wordt hij ook getuchtigd. Nu wordt een mens gestraft op meer dan één wijze. Door woorden, en somtijds zijn deze woorden zacht. Ze zijn ook wel eens hard. Bij de woorden komen de daden. En deze daden kunnen ook weer van mildheid getuigenis afleggen, maar ook kunnen ze geweldig zijn, geweldig! Daarvan hoef ik geen voorbeelden aan te halen. Wanneer nu een mens inkeert in zichzelf, en dan bekennt, bekent dat niet een ander, ook niet de omstandigheden, maar hij de oorzaak is van de opgeheven en slaande roede; als hij er over verwonderd is dat het niet veel erger al geworden is; als hij de Heere dankt voor deze roede, wat deze roede dan ook zijn moge, “Ik dank U, HEERE, dat Gij toernig op mij geweest zijt” (Jes. 12:1); wanneer hij verwonderd is dat het niet veel en veel erger al geworden is met hem; wanneer hij zich keert tot Hem

Die hem slaat (Jes. 9:12) – dat is God, want als een mens de waarschuwing ter harte genomen heeft, dan is er geen schepsel, dan is er geen omstandigheid, dan is er alleen God Die hem slaat – zich keert tot Hem Die hem slaat, en als de tollenaar in de tempel smeekt om genade, en nu terugkeert tot God; als het hem van harte leed is dat hij God redenen gegeven heeft om hem zo te behandelen, dan heeft hij de bestraffing aangenomen; hij heeft een welgevallen genomen aan de straf zijner ongerechtigheid (Lev. 26:41), en zijn hart is gebogen.

Het is ons voornemen om over veertien dagen hier het Avondmaal te bedienen. Voor deze mensen is het Avondmaal. Zo u de tucht aangenomen hebt, ontvangen hebt de tucht waarvan we nu gesproken hebben, dan wordt u uitgenodigd om uw plaats in te nemen. *Gij* hebt het dan nodig. En nu moet u zich dat afvragen. En ga hier niet overheen en spreek het niet tegen, want het komt allemaal terug, het komt alles terug. Ik kom met mijn prediking voor de rechterstoel van God, en u komt met wat u gehoord hebt op dezelfde plaats te staan. Want er is geen sprake van dat u zou kunnen zeggen dat het niet waar is, al doet u het ook, geen sprake van.

Het oogmerk van God, ja, wat is dat? Wat beweegt Hem eigenlijk? Wat bedoelt het Opperwezen nu? Wat wil Hij? Ik mag het u zeggen. Hij wil de verheerlijking van Zichzelf. Maar in de tweede plaats wil Hij een goed mens scheppen, een rechtvaardig mens en een heilig mens en ook een vrij mens. Deze goederen zijn in Christus Jezus. Als nu iemand in Christus is, dan heeft hij ze. Dan is hij rechtvaardig, heilig; dan heeft hij wijsheid bekomen, hij is goed, een goede boom, en hij is een vrij mens. Hij is vrijgemaakt van alle mogelijke stelsels waar de mensen zich door laten binden, ook al verstaan ze de inhoud van deze stelsels op geen stukken na. Want een mens moet nu eenmaal iets hebben waaraan hij zich vastklemt, nietwaar? Het is een stelsel van gereformeerde theologie, of van vrijzinnige opvattingen, of van wat in een bepaalde kerk of groep gevonden wordt, of van hetgeen waarin hij opgevoed is. Dat is alles de gebondenheid van een mens. Zo iemand is een gebonden mens. Hij zit in de boeien. Van goed-zijn is geen sprake. Van rechtvaardig-zijn en heilig-zijn evenmin, want men weet al deze dingen niet, men heeft er geen verstand van. Als men een godsdienstige aanleg heeft, dan praat men er wel eens graag over – zonder enige betekenis, mens!

Een mens die niet in Christus is en van God in Christus niet gerechtvaardigd en geheiligd is, heeft geen idee van de dingen. Dat moet u nu leren. Dát moet u nu leren. Ik heb het u enige ogenblikken terug gezegd, dat als een mens van God geleerd is, hij zegt: “Eén ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie”. En deze mens is vrij, rechtvaardig, heilig in Christus. En nu is voor hem het enige: Christus! Die mens heeft anders niet en hij wil ook anders niet hebben. En als hij er wat anders bijnam, dan zou het alles leugen en bedrog wezen. Die mens heeft alleen Christus, en in Christus – zoals gezegd is – is hij rechtvaardig, heilig, goed en vrij. Hij beweegt zich vrij. Hij is vriendelijk. Hij tracht het te zijn. Hij wil het wezen tegenover ieder mens. En als hij over

de dingen van het Koninkrijk Gods spreekt, dan zal hij niet vragen: “Naar welke kerk gaat u?” Dat zal geheel en al buiten het gesprek blijven, wat hem betreft, maar hij zal een levensvraag stellen, als het hem op dat ogenblik geschonken wordt. En de beantwoording, het hebben en het beantwoorden van levensvragen, daar komt het op aan. Hebt u ze gehad? En zijn ze voor u beantwoord geworden? Is het einde geworden van alles: aanbidding, aanbidding? En ligt het nu zó in uw gemoed: aanbidding? Dat is dan het begin van de zaligheid.

Amen.

Gebed:

Maar hoe groot en goed de dingen ook zijn, hoe schoon, ze worden toch niet begeerd, tenzij Gij er een hart voor geeft. Gij weet het ook wel. In de dagen Uwer omwandeling op aarde zeydet Gij eens: “Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven hebben moogt”. Maar nu zullen er toch zijn. Maar die gekomen zijn, die hebben het van U ontvangen. Ze zijn door U onderwezen, en door dit onderwijs hebben ze zichzelf en U leren kennen, hebben ze zich voor U vernederd, hartelijk, oprecht, maar nimmer diep genoeg. En zij hebben U verhoogd, en verstaan dat de lof betamelijk is. Ze hebben niet kunnen leven zonder zonde, maar ze hebben ook niet kunnen leven zonder begeerte naar heiligheid.

Geef ons hetgeen gezegd is te overdenken. Dat het ons mocht gegrepen hebben, en dat het ons een middel moge wezen, óf om deze dingen te leren kennen, óf om ze beter te leren kennen, om er dieper in gebracht te mogen worden. Dit was immers de wens van de apostel Paulus, die hij uitsprekt in een gedeelte van Uw Woord, Filippenzen 3. Wat hij geleerd had, dat wenste hij nóg te leren en beter te leren en altijd weer opnieuw te leren. Laat het zo in het hart van menigeen van ons zijn. En wil ons gedenken. Doe ons U danken dat we deze dingen hebben mogen zeggen en horen.

Geleid ons nu op de weg. Beveilig ons. Breng ons waar we thuishoren.

Amen.

Gezongen: Tien Geboden: 1, 2 en 9.

3e Predikatie over Spreuken 19:20, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 17 augustus 1955 te Bennekom

Gezongen: Psalm 105:1, 2 en 3.

Gelezen: Job 28.

In deze dienst werd aan kinderen de Heilige Doop bediend.

Wat een hoofdstuk, hè? Wat een hoofdstuk! Dat moest ons nu onmiddellijk vol gedachten brengen, diepe gedachten. En als dat gebeurde, dan zouden we allen schaamrood wezen, schaamrood over de ijdelheid van ons leven en over de ijdelheid van onze gedachten en woorden, en we zouden met de dichter van de 143e Psalm spreken en zeggen: “Ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn” (vs. 2), en hoe stil zou het dan wezen in onze ziel.

Gezongen: Psalm 119:5 en 6.

Behaagt het het Opperwezen het ons te schenken, dan staan we nog weer stil bij een woord uit Spreuken 19; Spreuken 19, het twintigste vers:

“Hoor raad en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt”.

Het is nu de derde maal dat we uw aandacht zoeken te bepalen bij deze woorden: “Hoor raad”. We worden hier toegesproken, ik en gij, wij allen. En nu komt het erop aan dat we horen, want wij horen niet, we zijn doof. We verstaan daardoor niet de dingen die des Geestes Gods zijn; ze zijn ons dwaasheid, en wij kunnen ze niet verstaan. Maar wanneer ons nu toegeroepen wordt: “Hoor! Hoor raad!”, wat moeten we dan horen? Goede raad, wijze, verstandige raad. Maar goede, wijze, verstandige raad is van Boven en niet van beneden. In ons hart en om ons heen en de ganse wereld door is het enkel onwijsheid, onverstand, dwaasheid.

Goede raad, raad die van Boven komt – dan zou ik zeggen dat hiermee bedoeld wordt de stem van Christus. In ieder geval, wie naar de stem van Christus hoort, die hoort wat goeds. Hij hoort een verstandig woord, een woord van wijsheid en van gezond verstand.

Wat doet een mens, wanneer hij hoort? Want we hebben gezegd dat wij doof zijn. Wat doet een mens wanneer hij hoort? Wel, dan hoort hij de stem van Christus. “Mijn schapen horen Mijn stem” (Joh. 10:27). Wanneer iemand de stem van Christus hoort, dan is zijn oor gesloten voor alle andere stemmen. Wat een zaak is dat, niets anders te horen dan de stem van Christus! We mogen wel zeggen dat dit een begin is van het

hemelleven. Daar is in zijn hart groot ontzag, diepe verslagenheid, nederigheid. U kunt het zien in het leven van Job: “Maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij”, enzovoort (Job 42:5, 6), en in het leven van Jesaja: “Wee mij”, enzovoort (Jes. 6:5). En nu komt de mens tot Christus, en het is hem niet mogelijk om van Christus af te blijven. Hij omhelst Hem, Hem ontvangen hebbende uit de hand des Vaders. Vanaf dat ogenblik is zijn vertrouwen op Christus. “Die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen”, Psalm 9 (vs.11).

Wanneer iemand de stem van Christus hoort, wat hoort hij dan eigenlijk? Het Evangelie, het Evangelie dat hij altijd had versmaad en nooit had begrepen. Hij hoort het Evangelie, nadat hij de stem van de Wet had gehoord, van de Wet waardoor hij overtuigd was geworden, en hem gezegd was geworden dat hij lag onder de vloek van de Wet en onder de toorn van God. Dat is een genade, want, nog eens, van nature is de mens doof, staat hij open voor al de stemmen van de wereld, maar de stem van Christus hoort hij niet. Lydia was evenals andere mensen onder de prediking van de apostel Paulus. Zij hoorde Paulus met het hart. Ze zou het niet gedaan hebben, als de Heere het hart niet had geopend. Bedenk het, als u eens onder onze prediking komt, of als u de Bijbel of een goed boek opslaat, bedenk het: God moet er aan te pas komen, en gebeurt dit niet, dan is het alles ijdelheid, zonde en schuld. Wanneer een mens een uur in het gesprek is, dan heeft hij al ontelbare zonden gedaan in de schatting Gods. Daarom, zijt ras om te horen, traag om te spreken (Jak. 1:19).

“...en ontvang tucht”. Als een mens hoort, dan is hij een nieuw schepsel, wedergeboren, uit God geboren. Hij is een nieuw schepsel, vernieuwd in zijn verstand, in zijn wil, in zijn hartstochten, in zijn oordeel, in zijn consciëntie, geheel vernieuwd. Maar het oude leven is hij niet helemaal kwijt, en het oude leven doet nooit anders dan zondigen. Maar God ziet de zonde niet door de vingers; Hij bestraft ze, ofschoon Hij ze de wedergeborene vergeeft. Hij bestraft ze, en de wedergeborene wordt geroepen om deze bestraffing aan te nemen. Dat is de bedoeling van het woord “ontvang tucht”. Dat doet de wedergeborene ook door genade. De wedergeborene mens zou niet graag de bestraffing missen. De wereld zucht als het maar een weinig moeilijk wordt. De begenadigde doet dat ook, maar in de begenadigde is er toch wat anders, en hierdoor neemt hij de bestraffing aan, en hij zou niet graag willen dat hij niet bestraft werd. Maar alleen dit: “Straf mij niet in Uw toorn, kastijd mij niet in Uw grimmigheid!” (Ps. 6:2). En dan nog iets anders: “Laat Uw Naam om mij niet gelasterd worden”.

“Hoor raad en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt”. De dingen, alle dingen, hebben een laatste. “De hemel en de aarde zullen voorbijgaan” (Matth. 24:35). Ons leven heeft ook een laatste. We worden nu wat ouder dan de mensen vroeger, maar zoals het leven een begin heeft, zo heeft het ook een einde. “Het is”, zoals we vinden in de brief aan de Hebreëen, “den mensen gezet eenmaal te sterven” (Hebr. 9:27) – eenmaal te sterven!

Wat gebeurt er als een mens sterft? Dat kan niemand u zeggen. Dat heeft nooit

iemand vóór zijn sterven geweten. Als iemand sterft, dan scheidt de ziel van het lichaam, en het lichaam ligt roerloos stil. Na enkele dagen wordt het aan de stof toe-betrouwd. Maar de ziel, de ziel, waar is die? Wat is daarmee gebeurd? Die gaat toch niet in het graf? Het lichaam is sterfelijk; is de ziel ook sterfelijk? Nee, de ziel is onsterfelijk. De Heere Jezus is bij al Zijn arbeid uitgegaan van de veronderstelling dat een mens onsterfelijk is.

De ziel is vóór God geweest, en heeft haar vonnis ontvangen. Hoe is dat vonnis? Wel, zoals ieder vonnis is: vrijsprekend of veroordelend. Een derde is hier niet gegeven. De roomse kerk bazelt maar wat, als ze een vagevuur stelt.

Kan een mens weten, kan hij van tevoren weten, voordat hij na zijn dood betrokken wordt in het gericht, hoe ten aanzien van hem het vonnis zijn zal? Of moet hij het maar afwachten? U moet bij al deze dingen nagaan hoe het in uw leven gegaan is, dan zou u nog wat aan de prediking kunnen hebben. Hij moet het weten, hij kan het weten. Hij kan van tevoren weten hoe het vonnis ten aanzien van hem zijn zal. En hij moet het weten. Het is noodzakelijk dat hij het weet.

De tollenaar in de tempel, wat had hij gedaan? “Hij ging af”, zo staat er, “gerechtvaardigd in zijn huis” (Luk. 18:14). Wat had die man gedaan? Hij had geloofd. Wat had hij geloofd? Hij had geloofd dat God in Christus Jezus een zondevergevend God is. Dat had hij geloofd, en de vrucht van dit geloof was geweest: “O God, wees mij zondaar genadig” (Luk. 18:13). Als u het gebed van de tollenaar nu stelt vóór zijn geloof in God in Christus, dan begrijpt u de gelijkenis van de tollenaar en de zondaar niet. Zijn woord: “O God, wees mij zondaar genadig” was een vrucht van het geloof. En als een gebed een vrucht van het geloof is, of in het geloof wordt opgezonden, dan wordt het gehoord. In het tegenovergestelde geval wordt het niet gehoord.

De moordenaar aan het kruis, wat had die gedaan? Die had zich, vlak voor twaalf uur, met zijn geest gewend tot Christus – met het lichaam kon hij dat niet – en hij had gebeden. En evenals het gebed van de tollenaar was het gebed van de moordenaar aan het kruis een vrucht van het geloof geweest. Plotseling had hij geloofd dat de Persoon Die naast hem hing, God en Mens was, en Zich voor de zondaar had gegeven. Als een mens dat gelooft... Ik denk dat u allemaal dit wel gelooft, maar u moet weten dat u zich vreselijk bedriegt als dit zo is, want u moet goed verstaan dat er geen geloof is zonder rechtvaardigmaking en heiligmaking. Omdat de moordenaar aan het kruis dit geloofd had, kreeg hij te horen: “Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn” (Luk. 23:43). Ik zeg nog weer: ga maar na wat er in uw eigen hart ligt en luister met uw hart. Misschien hebt u dan wat aan de prediking.

Voor de rijke man had alleen de wereld bestaan, en nu was hij de wereld kwijt. En wat had hij nu? Hij had zichzelf, en dat is de rampzaligheid, zichzelf te hebben. De farizeeër in de gelijkenis had zijn vertrouwen gesteld op zijn eigen gerechtigheid. *Op zijn eigen gerechtigheid*, en hij ging af, *niet* gerechtvaardigd zoals de tollenaar. Niet gerechtvaardigd, dat is beschuldigd, dat is veroemd, dat is voor eeuwig veroemd.

Gezongen: Psalm 19:6.

“*Opdat gij in uw laatste wijs zijt*”. Hebt u wel eens nagedacht over de wijsheid? Waarschijnlijk wel niet, nietwaar? Een mens houdt niet van denken, en als hij ook bezig is, dan houdt hij graag zo spoedig mogelijk op. Hebt u wel eens gedacht over de wijsheid, geprobeerd te zeggen wat de wijsheid is? U hebt dat niet gekund. Dat heeft niemand gekund. Alleen God is wijs. Hij is de zelfstandige Wijsheid. En wij, wij zijn zo dwaas geweest dat we Hem verlieten, moedwillig en vrijwillig. En nu is er bij ons niets anders dan dwaasheid, en ons leven lang zal er bij ons niets anders zijn dan dwaasheid, in ieder geval in betrekking tot de geestelijke en eeuwige dingen, en dikwijls ook in betrekking tot de tijdelijke, lichamelijke zaken – niets dan dwaasheid.

In Adam hebben wij God, Die de Wijsheid is, verlaten. En wanneer er iemand onder ons zou gevonden worden, die wilde zeggen: “Maar de zonde van Adam raakt mij toch zeker niet”, dan zou ik hem ten antwoord geven dat hij door dit te stellen de Bijbel tegen zich heeft, en dat hij bovendien in zijn leven al ontelbare malen gedaan heeft wat Adam gedaan heeft in het paradijs. En nu zegt de Schrift dat de vreze des HEEREN het beginsel der wijsheid is (Spr. 9:10). En nu moet u zich afvragen of dat uitkomt in uw leven: “De vreze des HEEREN is het beginsel der wijsheid”.

Wanneer de Heilige Geest de mens overtuigt van zijn zonden en dwaasheden en ongerechtigheden, zó overtuigt dat hij waarlijk aan de grond is gekomen, ja, dieper, dat hij zichzelf ziet als in de hel, dat hij ziet dat hij zich bevindt in een kuil van modderig slijk; – als de Heilige Geest de mens heeft overtuigd van zijn toegerekende en, zoals het in de theologie, de oude theologie, luidt, dadelijke zonden; van zijn dadelijke zonden en van zijn toegerekende zonden (nee, het is niet voldoende dat een mens zegt: “Ik heb *als* Adam gezondigd”, nee, hij moet ervan overtuigd zijn geworden dat hij *in* Adam gezondigd heeft, en dat hij, omdat hij *in* Adam heeft gezondigd, daarom zondigt als Adam; let hierop, want hier of daar zult u dat nog wel horen noemen, maar er wordt geen werk van gemaakt om de mens onder het oog te brengen dat alleen een overtuiging van zonden in Adam en als Adam, een mens brengt tot Christus); – als de Heilige Geest een mens ontdekt heeft aan zijn volstreckte machteloosheid tot het goede, zodat hij waarlijk niet anders kan doen dan zondigen, zoals de Catechismus het ons zegt: “Nog steeds tot alle boosheid geneigd, onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad”; – als de Heilige Geest een mens ervan overtuigd heeft dat hij tot op dat ogenblik nooit enig goed heeft gedaan, dat zijn wenen en zuchten en klagen en bidden en vragen niets anders geweest is dan zonde, en dat hij ook nooit iets anders zal kunnen doen dan zondigen; – als de Heilige Geest in het hart van de mens de Goddelijke Drie-eenheid geopenbaard heeft, Christus en in Christus de Goddelijke Drie-eenheid; – als de Heilige Geest een mens ertoe gebracht heeft om op dit gezicht, dat alleen troost bevat, te komen, te komen tot Christus en door Christus tot God; – als de Heilige Geest een mens ertoe gebracht heeft om wat God belooft aan tijdelijke en eeu-

wige, aan stoffelijke en geestelijke zegeningen, zich toe te eigenen, zulke beloften dus te houden voor beloften die voor hem zijn; – als de Heilige Geest een mens ertoe gebracht heeft om zich te bekeren tot God; – dan heeft hij aangevangen God te vrezen.

Al wat er voorafging was geweest ontkenning en verwerping van God. Hij heeft nu aangevangen God te vrezen, dus heeft hij het beginsel der wijsheid: “De vreze des HEEREN is het beginsel der wijsheid”.

En als nu deze mens, vroeger of later, spoedig of na vele jaren, op zijn sterfbed komt te liggen, wat zal hij dan doen? Dan zal hij doen hetgeen hij begonnen heeft te doen toen de Heilige Geest hem de zo-even genoemde dingen geleerd had. Toen de Heilige Geest hem de zo-even genoemde dingen geleerd had, heeft hij zich gegeven, overgegeven zijn persoon en al wat zijn persoon raakte. En dát zal hij doen op zijn sterfbed.

U moet de dingen niet in eigen hand willen hebben, niets, geen stoffelijke zegeningen, geen geestelijke, geen tijdelijke, geen eeuwige, geen waarheid, geen kerk, niets moet u in uw eigen hand willen hebben. Gij moet uzelf, met al wat u raakt, kwijt geworden zijn. En dan? En dan niets. Dan is het gebeurd. Alleen maar: u hebt dan te volgen, te volgen, altijd maar te volgen. Komt u er nu met uw verstand tussen, en u laat u daardoor weerhouden van het volgen van de Heere, nu dan zult u ondervinden dat het slecht afloopt. Maar zijt u ervan overtuigd dat u niet weet wat goed of kwaad voor u is, dan volgt u en doet als Maria: gij zit aan 's Heeren voeten, en gij ontvangt uit de volheid van Christus, en het gaat goed. Het gaat altijd goed, omdat het voor eeuwig goed gemaakt is. Het gaat altijd goed wanneer men gelooft dat God is, zoals de brief aan de Hebreeëen zegt: “Want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken” (Hebr. 11:6).

We zijn zo spoedig uitgedacht en uitgesproken over het geloof. En nu bedoel ik niet de wereld. Natuurlijk, de wereld weet helemaal van het geloof niets af, en het schijn geloof, dat u hier op de Veluwe, en overal, heel Nederland door, in de kerken vindt, is spoedig uitgedacht en uitgesproken wanneer het over het geloof gaat. Maar er zijn weinige mensen die het geloof verstaan.

Weet u wat geloven is? Het woord “geloof” komt van een woord uit de Latijnse taal: “credere”, en van dit woord hebben wij het woord “krediet”. Nu, geloven is krediet voor God te hebben, zodat, als de mensen zeggen: “Als je deze weg inslaat, kom je zeker tot armoe”, of: “Als je thuis blijft zitten, en met geen half oog meer één kerk aankijkt, dan zit u straks moederziel alleen; er is niemand meer die zich met u bemoeien wil”, of: “Hoe moet het dan met uw kinderen? Dat wordt toch immers alles ordeloosheid, en niet anders dan ordeloosheid!”, of: “Zou dat leger van predikanten dan ongelijk hebben?”, en als men u dan waarschuwt: “Doe het niet, blijf niet alleen zitten”, dan is het geloof dit, dat men zegt: “Gij hebt mij gewaarschuwd, en als het verkeerd gaat, dan hebt u uw plicht gedaan, naar de opvatting die u van plicht doen

hebt, maar ik mag geloven in God, ik heb krediet voor God, en ik ben ervan overtuigd dat Hij het maken zal, het maken zal boven bidden en boven denken. En juist omdat wat ik geloof en belijd en zeg, van alle kanten tegengesproken wordt, geloof ik dat het waar is, en ik zou voor de gehele wereld niet onder de tegensprekers willen gevonden worden.” Dat is geloven, krediet voor God hebben, geloven in Hem, in Zijn echte bedoelingen, in Zijn zuivere bedoelingen, in Zijn goedheid.

Amen.

Gebed:

Eeuwig geprezen zij Uw Naam, Heere! Ach, doe ons deze Naam kennen en vrezen. Doe ons haten al wat van de zijde van de wereld en van de zijde van ons verdorven hart ons voorgespiegeld wordt, en waarvan gezegd wordt: “Dit is de weg, deze weg moeten we inslaan, dat is goed”.

Heere, bekeer ons tot U, en bewaar ons voor de stemmen vanbinnen die niet van U zijn, en bewaar ons voor de stemmen vanbuiten, die nooit van U zijn. Leer ons te leven, aan Uw voeten ons neer te zetten, en te bidden: “Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden”. Dat wordt ons voorgehouden: “Hoor raad, ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt”. En wanneer U ons dit nu niet schenkt, en wij onze weg blijven gaan, dan zal het einde duisternis wezen, zonder wijsheid, enkel dwaasheid, en als dwazen zullen we sterven en omkomen.

O, er zijn hier zoveel kinderen op het ogenblik. Geef het deze kinderen, nu of later, in het hart om zich af te wenden van wat zoal gezegd wordt en gepredikt wordt en gedecreteerd wordt, en te vragen: “Heere, hoe is het nu? Wat is Waarheid? Wat zijt Gij? Hoe zegt Gij dat het is en wezen moet? Geef mij eens een hart om naar U te kunnen luisteren. Maak mij eens bekwaam om U te volgen – ik weet niet wat het is, maar het is alsof ik er een vermoeden van heb – maak mij eens bekwaam om U te volgen. En als U mij daartoe bekwaam maken wilde, laat mij dan door niets mij laten terughouden. Doe mij dan zien op Uw wil, zoals ik wel eens gehoord heb van onze voorvaderen: ‘Ziende het gebod, blind voor de uitkomst’.”

Maar wat onze kinderen nodig hebben, dat heeft ieder mens nodig, Heere. En geef degenen die genade hebben – want er is toch nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade – geef degenen die genade hebben eens bij de dingen stil te staan, ras te wezen om te horen en traag om te spreken. “Ik zal horen wat God de HEERE spreken zal”. Deze stilte, stilte des gemoeds, hebben we zo nodig. Anders wordt Uw stem, ofschoon deze op zichzelf krachtig is, een stem als van vele wateren, toch nog overschreeuwd door het eigen verdorven hart, en door een wereld die geheel in het boze ligt, en door een schijnwereld, door een wereld die in een godsdienst van schijn leeft en die maar gelijk wil hebben en boos doet wanneer ze geen gelijk kan krijgen, hatelijk is, overgaat tot vervolging als er maar gelegenheid toe is, en in ieder geval buitenzet en schimpt en lastert.

Heere, zet ons op onszelf, en laat ons alleen zijn met U, dikwijls. In de eeuwigheid zal dit voor eeuwig wezen. Ach, laat er iets in ons hart zijn dat roept: "O eeuwigheid, kom ras. Ach, dat ik bij U was."

Amen.

Gezongen: Psalm 32:5 en 6.

Avondmaalstoespraak over Johannes 8:51, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 8 juni 1955 te Bennekom

Gezongen: Psalm 138:1.

Gelezen: Johannes 8:48-59; Formulier van het Heilig Avondmaal.

Ik heb u al iets gezegd van degenen die beschouwd mogen worden en die ook zichzelf mogen beschouwen als gerechtigd tot de Heilige Dis. En nu ik het formulier gelezen heb, zou ik willen zeggen tot allen die dit hebben mogen aanhoren en genade bezitten, die gevoeld en geloofd hebben dat al wat geschreven staat in het Formulier van het Heilig Avondmaal, ook geschreven staat in hun hart: al degenen die dit nu zo gevoeld hebben en geloven, nodigen we uit om straks op te staan en hun plaats aan de tafel in te nemen.

Ik ga nu naar de tafel en als ik eraan sta, dan komt u ook. Ik spreek nu niet meer voordat ik hier weer terug ben. Want als ik daar sta, moet ik me te veel inspannen en gij verstaat me misschien toch niet.

Gezongen: Psalm 138:2.

Ik vraag nog gedurende enige ogenblikken uw aandacht voor een woord uit de Heilige Schrift. Gij vindt het in het 51e vers van Johannes 8. Het is u al voorgelezen:

"Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Zo iemand Mijn Woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid."

"Mijn Woord". De Heere Jezus, onze hooggeloofde Heiland, had de mensen onderwezen in de Wet, maar Hij was daarbij niet blijven staan waar de leraars van die tijd bleven staan. Dezen kwamen niet verder dan de letter van de Wet, maar de Heere Jezus legde de Geest van de Wet bloot. En als dit gebeurt en het wordt door de werking des Geestes aanvaard, dan snijdt dat de mens met al zijn doen en laten af. Dan is al wat er was zonde. Ook zijn begeerte om zalig te worden is dan zonde geworden.

De Heere Jezus had het Evangelie gepredikt. Het Evangelie is de spiegel waarin God in Christus gezien wordt, Christus en in Hem God in Zijn heerlijkheid. Maar het Evangelie doet meer. Het is een middel waardoor de God der heerlijkheid, zijnde verschenen, Zichzelf aanbiedt. Dat was het Woord van Christus. En dit Woord heeft Hij bevestigd door wonderen en tekenen.

Nu staat er: "*Zo iemand Mijn Woord zal bewaard hebben*". Om het Woord te kunnen bewaren, moeten we het geloven. Wie het niet gelooft, kan het niet bewaren. Hij bezit het niet. En het Woord bezit hem ook niet. En van de vraag of het Woord ons bezit, hangt af of wij het Woord zullen bewaren. Want "het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods" (Rom. 9:16).

Wat doet nu iemand die het Woord gelooft? Honderden malen heb ik deze vraag ook hier beantwoord. Ik kan er nu maar een enkel woord van zeggen. Die het Woord gelooft, onderwerpt zich aan de Wet Gods, dat is, hij erkent haar eis en hij omhelst haar vloek, zodat een mens die gelooft, ligt en zichzelf ziet onder het oordeel. En wanneer hij zichzelf ziet onder het oordeel, dan ziet hij tegelijkertijd dat al het zijne onder het oordeel ligt. Al wat hij meende te bezitten of hoopte te bezitten, hij ziet het onder het oordeel, en het is weggefallen, het is weggezonden. En nu is er niet anders dan een zondaar. En voor geen anderen is Christus gekomen dan voor zulk één. Want Hij is "niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering" (Matth. 9:13).

Als iemand gelooft, dan aanschouwt hij God. En hij heeft deze aanschouwing in het Evangelie, in de Heere Jezus Christus, Die de inhoud, Die het geheim is van het Evangelie. En dat brengt hem nog tot dieper vernedering voor God. In deze aanschouwing ziet hij alles. Hij ziet onder andere de genoegdoening van Christus, van het bloed dus van Christus. Hij ziet de gerechtigheid van Christus, die Hij door Zijn lijden en sterven heeft verworven. En hij ziet niet alleen de macht, maar ook de gewilligheid van Christus om hem aan te nemen. En zo aanvaardt nu het geloof het Evangelie.

Er is hier een diepe stilte in de ziel. Hier beweegt zich niets meer. Het is hier het zachte suizen van de wind. En in deze stilte spreekt God. Waarvan? Van genade. Deze stilte heeft de tollenaar in de gelijkenis gehad. En als u genade bezit, dan hebt u haar ook gehad. En u hebt het leren verstaan wat het zeggen wil: "Die niet werkt, maar gelooft in Hem Die den goddeloze rechtvaardigt om niet" (Rom. 4:5 en 3:24). Ge hebt leren verstaan het woord: "Die roept de dingen, die niet zijn alsof zij waren" (Rom. 4:17). En ge zijt in staat om een parallel te trekken tussen de schepping en de herschepping.

Wie het gelooft, bewaart het Woord. Wat doet dan het geloof als het het Woord bewaart? Dat zou ik met één woord kunnen zeggen: op Christus zien. Wat was in het ogenblik van zijn onderhandeling met de Heere en van de Heere met hem, het werk? Hij zag op Jezus, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt (Joh. 1:29), "op

den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus" (Hebr. 12:2). En hij geeft zich en hij blijft zich geven. Hij wordt veranderd door de vernieuwing van zijn gemoed (Rom. 12:2). Zijn hart rust op het fundament: op de gerechtigheid des Heeren en op de barmhartigheid des Vaders. Hij wenst de Heere te volgen waarheen ook. En na zijn afwijkingen, die niet kunnen uitblijven, wendt hij zich tot de Heere, ziet hij op de Heere. En wanneer hij dit doet en zolang als hij dit doet, is hij buiten elk gevaar, al wordt hij somtijds van de rand van de wanhoop weggetrokken.

"Zal den dood niet zien in der eeuwigheid". Wat is de dood? We zouden kunnen zeggen dat er drieërlei dood is: een lichamelijke, een geestelijke en een eeuwige. De lichamelijke dood heeft plaats wanneer een mens gaat sterven. De geestelijke dood heeft plaatsgevonden in het paradijs, zodat ieder dood, geestelijk dood, geboren wordt. Geen mens die ooit anders geboren werd – dood door de zonden en de misdaden (Ef. 2:1), dood. En de eeuwige dood is de eeuwige scheiding van God, en het eeuwige lijden van de toorn Gods en van de vloek der Wet.

Er staat: *"Die Mijn Woord zal bewaard hebben, zal den dood niet zien"*. De lichamelijke dood ziet hij niet, want voor hem is deze een doorgang tot het eeuwige leven, dat hij alreeds bezit. En aan de geestelijke dood is hij niet meer onderworpen, want hij is levendgemaakt met Jezus Christus. En hij weet ook dat dit gebeurd is. En hij kan vertellen hoe het gebeurd is. En dan zal hij dit doen met eenvoudige woorden, want het is alles eenvoudig.

Als iemand tegenover de Waarheid staat of ligt, dan laat hij het wel om met franje voor de dag te komen, of opschik of versiering. Hij ziet een eenvoud die hij nooit had gezien, die hij nimmer had gekend. Want eenvoud *is* er in deze wereld niet, *is* er in het natuurlijke hart van een mens niet. Hij ziet eenvoud. "D' eenvoudigen wil God steeds gadeslaan" (Ps. 116:4 ber.).

Maar nu de eeuwige dood. Christus heeft in zijn plaats gestaan, de Wet vervuld door gehoorzaamheid, en de straf gedragen, het oordeel op Zich gehad, weggedragen, zó, dat het alles in het graf gegaan is. En toen is Christus zonder zonde en zonder dat het oordeel op Hem lag, uit het graf verzezen.

Als nu iemand in Christus is, is dan van hem ook niet het oordeel weggenomen? En is hij ook niet zonder zonden die hem kunnen worden toegerekend? Zo is ook het eeuwige oordeel, de eeuwige dood, voor hem weggenomen. En wie nu een getroost sterven heeft, die ziet niet op genadebevindingen, want die zijn alle bevlekt, en hij ziet ook niet op zijn zonden, want dan zou hij geworgd worden, maar hij ziet op Jezus, en sterft in de Heere.

En als u nu deze dingen verstaat, dan zijt u o zo gelukkig. En nu hebt u in dit leven niets anders meer te doen dan datzelfde te leren kennen, zoals u dat vindt bij de apostel Paulus in Fippenzen 3 – hetzelfde.

En wanneer u deze dingen niet verstaat, dan zijt u o zo ongelukkig. Uw ongeluk is niet te beschrijven. En nu tracht u uzelf tegemoet te komen, en nu tracht de prediking

van de kerken zo'n mens tegemoet te komen. En dat noemt de Schrift: pleisteren met loze kalk (Ezech. 13:10). Ik heb onmiddellijk voor de dienst, zo-even, gezegd: wie de Waarheid verstaat, gaat iedere kerk voorbij. En dat herhaal ik nu: hij gaat iedere kerk voorbij.

De Waarheid te verstaan, dat is God in Christus te verstaan. En nu heeft de Heere Jezus in de dagen van Zijn omwandeling op aarde gezegd: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, den enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt" (Joh. 17:3). Vraagt u zich dus af of u God gezien hebt, en wat Hij u getoond heeft, en of Hij u verklaard heeft dat het om u gaat, dat Hij u wilde behouden.

Amen.

Gebed:

Heere, vergeef het zondige, want al wat wij doen, al is het ook overeenkomstig Uw Getuigenis, is door zonde bevlekt. Reken het ons niet toe, wees ons genadig. En wat gedaan en gezegd is, laat het zijn tot verheerlijking van U en dienen tot behoud.

Zijn er aan de Dis geweest die Gij voor de Uwen niet erkennen kunt, ontdek hen en doe hen de Waarheid zien, want ze leven nog in de schijn en ze omhelzen nog de leugen.

En wil degenen, die waarlijk U eerst zagen en toen genade deelachtig werden, sterken en schragen. Want er is een hart dat geneigd is tot zondigen, een hart dat uitgaat naar de wereld. En er zijn verzoeken en gelegenheden te over om vervulling te zoeken voor de natuurlijke begeerten. Er is een schijngodsdienst waarvan niet anders dan tegenspraak te wachten is. En Uw aartsvijand gaat rond, óf als een briesende leeuw, óf als een engel des lichts, om te verzoeken degenen die op aarde zijn, en het degenen die Uw Naam vrezin, lastig te maken.

We gaan nu weer van hier. Laat wat hier geschied is een gezegende nawerking hebben. Geleid en beveilig ons op de weg. En schenk ons Uw genade en Uw vreeze in leven en in sterven.

Amen.

Gezongen: Psalm 25:7.

Predikatie over Lukas 2:11, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 26 december 1955 (2e Kerstdag) te Den Haag

Gezongen: Psalm 98:1 en 2.

Gelezen: Lukas 2:1-20.

Gebed:

Algenoegzaam en aanbiddeijk Opperwezen, eeuwig, enig en drieenig God, uit Wie en door Wie en tot Wie alle dingen zijn, waar zouden wij heen moeten wanneer deze dingen er niet waren, niet geschied waren, en ons niet bekendgemaakt waren? Uw discipelen, van de Heilige Geest geleerd, mochten het verstaan. Ze riepen eens: "Tot wien, Heere, zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens."

Wanneer wij niet tot U konden en mochten naderen, we zouden in het gezelschap van de duivel terecht komen. Trouwens, van nature zijn we in dit gezelschap. En we trachten het daar zo goed mogelijk te hebben. En zo jagen we de wereld na, de wereld, wier overste de duivel is, de zondige en verwerpelijke dingen, waarin niet anders gevonden wordt dan ongemak, onszelf en onze naaste, terwijl we noch door onszelf, noch door onze naaste kunnen geholpen worden. We staan voor rekening van onszelf en blijven dit – zonder er zelfs maar aan te kunnen denken dat we reenschap zullen kunnen geven – zolang we U niet kennen en op U ons betrouwen niet stellen.

Wat we gelezen hebben, hebben we vele malen gehoord. Dat we eens deze morgen mochten leren verstaan dat we het nooit gehoord hebben, of ook dat we het nog niet recht gehoord hebben. Ach, doe het Woord uitgaan, zonder hetwelk geen geloof is, geen vrede, geen blijdschap. Laat het een woord zijn van gezond verstand en van Waarheid. Geef dat in de prediking bedoeld wordt Uw Naam en ere en zaak en niets anders, behalve dan ook de zaligheid, eigen zaligheid en de zaligheid van onze naaste. Geen uur zou zó vruchtbaar kunnen gemaakt worden als het U behagen mocht met de prediking Uzelf te doen gepaard gaan. Sterk hetgeen Gij hebt gewrocht.

Gedenk onze zieken. Er zijn er die langdurig en ook ernstig ziek zijn. Erbarm U hunner en leer hen de troost zoeken bij U. En voor zover ze troost ontvangen van hun naaste en van de middelen, doe hen in U eindigen.

Wil Uw Gemeente, Uw overblijfsel, gedenken. Het is maar een overblijfsel, Heere, want met de volkeren van West-Europa hebben we U verlaten, gedacht en getracht onszelf wel te helpen. Dat dit zo niet is, wordt gezien, maar er is geen wederkeren. Men doet veel, maar men ziet niet dat het niets is, zo Gij er niet in gevonden wordt, de Waarheid gelijk ze in U is.

Treed met ons niet in het gericht. Vergeef ons, en verlos ons van het onze, en leid ons in de weg die de verstandige naar Boven voert.

Amen.

Gezongen: Psalm 89:9 en 10.

"Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids".

Over deze woorden willen we gedurende enige ogenblikken met elkander nadenken.

De hulp, de redding komt van Boven. De wereld, hoe ongelukkig ze ook is, wil niet gered worden. Zichzelf kan ze niet redden, en als de hand naar haar wordt uitgestoken, hetzij onmiddellijk door God, hetzij middellijk door een mens, dan wijst ze deze hand af. Hoe ongelukkig ze ook is, ze wil maar het liefst in haar ellende en schuld en zonde blijven voortgaan. En als zij kwam te staan voor de geopende afgrond van de hel, dan zou ze nog voortgaan. In, bij en door God is de hulp. "Ik heb hulp besteld bij een Held" (Ps. 89:20).

"Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids". "U". Wie bedoelt de Schrift hier? "U" – de herders, het Joodse volk, allen die door de Voorzienigheid in aanraking zouden komen met het Woord, u, mij. En dit moeten we weten. We doen wel alsof dit ons bekend is, maar dit is een waan. Van nature weten we niets van de geestelijke en eeuwige dingen, en daarom kunnen we er zo gemakkelijk mee spotten en ze verwerpen, vertreden, weggooien als oud vuil.

Wie weet dat *hij* bedoeld wordt? Die zijn verloren toestand heeft leren kennen, geleerd heeft om te zien, uit te roepen en te bewenen dat hij verloren is, buiten Christus verloren is; die zich vernederd en verootmoedigd heeft – als een mens zich verootmoedigt, dan bekent hij dat er bij hem geen goed is; en wat er goed aan is, dat schrijft hij aan God toe –; die God gerechtvaardigd heeft – er is niemand van Wie zoveel kwaad gesproken wordt als van God –; die God vrijgesproken heeft en met zijn hart gezegd heeft: "Gij zijt God, en niemand meer"; die bekend heeft dat hij alle zegen, tijdelijke, geestelijke, eeuwige zegen, onwaardig is, volkomen onwaardig, dat hij thuishoort, niet op de aarde, waarop hij gezondigd heeft en nooit anders deed dan zondigen, en ook niet in de hemel, waar niet inkomt iets dat gruwelijk is of leugen spreekt of onrein is (Openb. 21:27); in wiens hart Zich God een plaats bereid heeft, zó, dat hij uitriep: "Dat is God!"; die zich door de genade des Heiligen Geestes van alles losgemaakt heeft en zich heeft verbonden aan de Heere; déze weet het, deze weet dat hem *"geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids"*.

"Namelijk, dat u heden geboren is". Het was voorzeggd, onmiddellijk na de val reeds, en daarna is het altijd herhaald geworden, en de voorzeggung werd al duidelijker, maar nu was het geschied.

"Dat u heden geboren is". *"Heden"*. De herders zouden het niet geweten hebben als de engelen het hun niet hadden verkondigd. Dat is de betekenis van de prediking.

De apostel Paulus schrijft in Romeinen 10: “Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods” (vs. 17). Dat zijn we allemaal al kwijt, nietwaar! Daar hebben we geen verstand meer van, geen licht meer in. Geen prediking – geen geloof. “Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot” (Spr. 29:10). De prediking blijft natuurlijk, maar niet overal. Overal is de valse prediking, waarvan dit het kenmerk is: het onderscheid tussen Wet en Evangelie wordt gemist. En als dit onderscheid niet wordt aangegeven, dan komt er een mengsel van Goddelijke en menselijke dingen. En zulk een mengsel zal nooit iemand baten. We moeten in staat zijn om zuiver God te kunnen danken. “Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden” (1 Petr. 1:3). En wie hier twijfelt, een geloof heeft waarin de twijfel gevonden wordt, die verstaat dit nog niet. Ook in de gelovigen wordt de twijfel gevonden, maar in een waarachtig geloof wordt de twijfel niet gevonden.

“*Dat u heden geboren is*”. God heeft ons goed gemaakt, maar wij hebben ons bedorven. Zó bedorven! Ik weet niet of u enige kennis van uzelf hebt, maar als dit zo is, dan is u een mens die geen raad met zichzelf weet. Geen raad met zichzelf wetende, geeft u zich aan Christus, volgens het woord “Geef Mij uw hart” (Spr. 23:26). Een mens, een kind, een jongeling, een jong meisje, wij zijn allen zo door en door slecht, gemeen, brutaal, vol van vrijmoedigheid – terwijl wij niets weten – dat het niet uit te spreken is. En nu moet u als zo’n mens naar Christus. “Geef Mij uw hart”. Weigert ge dat? Dan heb ik de last om u te zeggen dat ge naar de verdoemenis gaat, en dat ge op weg zijt naar deze plaats. Gij moogt dan later, onder de invloed van uw valse hart en van de valse prediking, sterven met de gedachte dat u naar de hemel gaat, het zal blijken dat u zich vergist. Een mens zou naar de hemel willen, omdat de hemel nog van de twee kwaden de minst kwade is. Maar hebt u wel eens nagedacht over dit naar de hemel willen gaan? Het zou voor een onbegnadigde, voor een onbekeerd mens, voor een mens die niet wedergeboren is, in de hemel niet minder slecht zijn dan in de hel. Verstaat u dat? Waarom zou het voor een onwedergeboren mens even moeilijk in de hemel als in de hel zijn? Omdat in beide God is. En een onwedergeboren mens kan juist God niet verdragen. Hij haat hem. En als hij in een gezelschap moet wezen waarin gedurende enige ogenblikken over God gesproken wordt, dan verveelt hij zich al, en ziet of hij zich niet kan verwijderen om naar de wereld en naar de zonde te gaan. Als u uzelf kent, dan weet u het. Denk maar over de dingen na, want ze zijn waarachtig, en de waarachtigheid ervan zult u eenmaal ondervinden. Is het aan deze kant van het graf, dan is er misschien nog redding voor u.

God zou het in orde brengen, en nu was Christus geboren. Hij zou Zich stellen in de plaats van de mens, om het voor de mens goed te maken. En dat heeft Hij nu gedaan, en het wordt in Hem gevonden, en door de prediking wordt het u aangeboden. Als gij nu door de Heilige Geest tot Hem gebracht wordt, dan hebt u er wat aan.

Dan zijt u uit “God in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing” (1 Kor. 1:30), en uw geluk is eeuwig. En het begint hier: in vrede en tevredenheid te smaken, vrede en tevredenheid, blijdschap en vergenoeging, weldaden die u nooit in de wereld had gevonden, die u er ook nooit zult vinden. Want dat wat ge nu zoekt, laat achter moeilijkheid, wrevel, onvrede en ontevredenheid. Kon u toch eens luisteren, wilde gij toch eens geloven, mens!

“*Dat u heden geboren is de Zaligmaker*”. Waarin bestaat de zaligheid? En wanneer kan een mens zeggen dat hij zalig is, en de zaligheid in de hemel na zijn sterven mag verwachten? De zaligheid bestaat uit drie zaken. Uit vergeving van zonden, het recht op het eeuwige leven en op vernieuwing, vernieuwing des levens, vernieuwing van de persoon, of, wat hetzelfde is, wedergeboorte. Wie deze zaken bezit, heeft de zaligheid. Ze zijn in Christus Jezus, niet in ons. Er is van deze dingen niets in ons te vinden. We zitten vol ellende. O, het is nog nooit recht gezegd hoe vol ellende we zijn. En Christus biedt ze aan, en wanneer gij nu een hand hebt om te grijpen, dan bezit u ze, dan hebt u vergeving der zonden, recht op alles, en ge zijt een wedergeboren mens. Gij zult het ondervinden: vanaf het ogenblik dat gij de greep des geloofs doet, de wanhoopsgreep des geloofs, van dat ogenblik af zult ge verlichting voelen, zien dat God anders tegenover u staat dan Hij deed, dat ook gij anders tegenover Hem staat dan u gedaan hebt. Vrede Gods zal uw ganse ziel doorstromen, onuitsprekelijke blijdschap zult ge genieten, en ge zult u bevinden uit God geboren te zijn.

Gezongen: Psalm 100.

“*Welke is Christus, de Heere*”. Gij weet dat het woord Christus hetzelfde is als Messias, Gezalfde. Wij worden hier herinnerd aan de belofte. God had de Messias beloofd. Op de belofte Gods is het beter te vertrouwen dan op de meest solide levensverzekeringsmaatschappij. Al wat God belooft, vervult Hij. “Zijn Woord houdt stand in eeuwigheid, en zal geen duimbreed wijken” (Luther). Kon en wilde u het maar geloven, maar daar hapert het aan. Een mens ziet aan wat voor ogen is (1 Sam. 16:7), maar de apostel Paulus, van zichzelf even dwaas als wij, heeft geschreven: “Wij merken niet aan de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet, want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet, zijn eeuwig” (2 Kor. 4:18).

“*In de stad Davids*”. Gij weet het, en kunt het lezen in Micha 5, het eerste vers: eeuwen geleden was Bethlehem aangewezen als de geboorteplaats van Christus. Maar Jozef en Maria woonden niet in Bethlehem. Ze hadden hun verblijf in Nazareth. Nu scheen het dat het Woord niet zou vervuld worden. Maar keizer Augustus doet een gebod uitgaan, niet opdat de Christus in Bethlehem zou geboren worden, maar opdat de hele wereld nog wat meer belasting zou opbrengen. En dat moet nu keizer Augustus

tus doen, opdat de profetie van Micha 5, vers 1, vervuld zou worden. Het zijn geen koningen en keizers, het is niet de wereld, het zijn de machthebbers van de wereld niet die de wereld regeren. De psalmist heeft uitgeroepen in blijdschap des harten: "De HEERE regeert" (Ps. 99:1), en ik hoop dat u dit ook doet: "De HEERE regeert". Want gij zijt beter af met de regering van de Heere dan met die van de machthebbers der wereld of met die van uzelf. Wil Hem slechts nederig eren, en dan mag ik u verzekeren dat God u nooit kwaad zal doen, noch in de tijd, noch in de eeuwigheid. Hij zal u zegenen met overvloed, met al wat ge nodig hebt. Welk een liefde! De mensen denken dat ze elkander liefhebben – er is geen liefde in het mensenhart. De Schrift zegt: "God hatende en ook elkander hatende" (Tit. 3:3). Dat is juist waar een begenadigde zo mee te tobben heeft, dat hij zo'n ellendeling is, voor zichzelf, maar ook voor zijn naaste, dat hem de liefde ontbreekt. Want wat een mens voor liefde laat doorgaan, dat heeft geen wezen, dat houdt geen stand. Deze zogenaamde liefde komt en ze gaat voorbij, zo ze niet in een verschrikkelijke haat eindigt.

God is liefde, en bewijst dit door Zijn Zoon te geven aan ons die dat niet waard waren. De wereld trekt er zich niet veel van aan. Dat weten we, dat zien we. De wereld heeft geen aandacht voor Christus. Een kerstboom, wat lichtjes, geschenken, en vooral veel eten en drinken, dat is het Kerstfeest van de wereld, van de godsdienstige en van de goddeloze wereld. Het is zelfs zo erg, dat men in Amerika gaat inzien dat het te erg geworden is. Men wil daar pogingen in het werk stellen om Christus aan het Kerstfeest terug te geven. Ja, dat is het verduisterde oordeel van de mens, dat is de consciëntie. Maar Christus aan iets terug te geven, dat is geen mensenwerk. Ik vrees dat er niet veel in Amerika zijn die dit weten. En daarom moogt u zich wel geweldig bedenken voordat u besluit om te emigreren, waarheen ook. U kunt er ook vast op rekenen, dat het overal slechter is dan hier nog, en wij hebben toch waarlijk niet te roemen.

Doe toch de bombast weg die de goddeloze en godsdienstige wereld vertoont. Zie wat in Bethlehem te vinden was met de ogen van de herders, met de ogen van Maria en Jozef, met de ogen van de wijzen uit het oosten. Zie zoals ieder begenadigd mens deze dingen ziet. "Zie het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt" (Joh. 1:29). Laat het u brengen tot nadenken. Suf en slaap niet, geef u niet over aan vadsigheid, wees niet traag, grijp uzelf aan, stel u voor de vraag: wat is er toch van al deze dingen? Misschien komt het licht, want met nadenken begint het. Geloof dat uw hoogste belangen erin begrepen zijn, uw hoogste belangen, uw eeuwige belangen, uw tijdelijke belangen, uw geestelijke belangen. Uw hart denkt er anders over, nietwaar? En daarom moet dat vernieuwd worden. Maar wat ik u zeg is waar, en het moet u zo aangrijpen, deze dingen moeten zulk een geweld op u uitoefenen, dat ge geen rust meer hebt voordat ook u ze aangegrepen hebt. Dat is de betekenis van de vraag van de stokbewaarder: "Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" Wordt deze vraag bij u gevonden, nacht en dag, de vraag: "Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" Kinde-

ren, jonge meisjes en jongelingen, jonge mannen, ouderen en ouden van dagen, wordt deze vraag nacht en dag bij u gevonden: "Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?"

Een mens moet voelen dat het zo niet langer kan. Wanneer hij dit gevoel ontvangen heeft, dan doet hij zijn best om het in orde te krijgen. Dat is het werk der Wet. En als voor hem de zaligheid bestemd is, krijgt hij in te zien dat wát hij ook gedaan hebbe en wát hij ook moge doen, het alles geen grond is om een goede eeuwigheid op te kunnen verwachten. En dan komt hij in een gemis, dan komt er in zijn hart een heimwee naar God, de erkenning dat een voor God bestaande gerechtigheid volstrekt noodzakelijk voor hem is. En al is het dan ook dat hij Jezus nog niet kent, hij kan niet meer zonder Jezus leven. En waar dit zo is, we kunnen gerust zeggen: daar zal Jezus Zich openbaren en Zichzelf aan hem geven met al Zijn schatten en gaven.

Geef u, geef u, geef u aan de Heere! En als het is dat ge Hem niet kent, vraag dan of het Hem behagen moge om Zich te openbaren. Het moet u niet loslaten, u moet er niet overheen kunnen gaan. Uw gedurig gebed moet wezen: "Heere, ik weet het niet, ik weet het alles niet. De een zegt dit, de ander heeft wat anders. Wat is er toch van deze dingen? En als Gij bestaat, openbaar U aan mij, in mij, aan mij, zó dat ik het weet, want ik moet het weten, Heere." Daar zou wat uit kunnen voortkomen. En nu moet men nooit gerust hebben, nooit hebben kunnen rusten voordat men zich kwijtgeraakt is. Daar komt het op aan. Men moet zich kwijtgeraakt zijn aan en in God. En dan leeft men. De beschrijving hiervan geeft de apostel Paulus in uitnemende woorden, Galaten 2, vers 20: "Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft".

Ge moet er nooit iets van maken. Gij moet geen godsdienst maken. Het moet alles van Boven komen. En het komt in één ogenblik, in het ogenblik waarin God tot en in uw ziel zegt: "Hier ben Ik". En vanaf dat moment moet het alleen maar bevestigd worden en versterkt worden.

Doe boete, zo gij het ontvangen hebt. Doe boete, doe boete uw leven lang. Als u dit niet verstaat, dan vrees ik dat het heilgeheim nog niet aan u geopenbaard is. Doe boete, uw leven lang. En ieder heeft een omgeving. Zie deze omgeving eens aan. Waar gaat ze naartoe? Getuig in uw omgeving van wat u beleefd hebt. Spreek ervan! En laat het eens horen wat het is, vooral wat het is. Er wordt gezegd, overal en in alle kerken, wat het niet is. Als u nu weet wat het is, zeg het dan! En als u het niet doet, dan legt u getuigenis af van grote ondankbaarheid. Uit dankbaarheid jegens God en uit liefde jegens uw naaste moet u zeggen, als u het weet, wat het is. En laat het u dan maar niet te veel worden, maar laat het wel u een wonder zijn wanneer ge altijd merkt dat u lust hebt om te zeggen wat het is. Want dat is de betekenis van het woord dat Jezus eens sprak: "Het zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven" (Joh. 4:14).

Amen.

Gebed:

Wilt Gij, Heere, deze gebrekvolle prediking zegenen, en wil het zondige ervan genadiglijk vergeven. Brengt Gij ons tot nadenken. Leert Gij ons te wanhopen aan onszelf en aan al wat buiten U is. En doe ons zien dat we het niet moeten werken, niet behoeven te werken, niet mogen werken; dat het alles gedaan is. Leer ons het woord verstaan: "Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende". Wil ons hierbij bepalen, ons hart ervoor openen. Doe ons zien dat U wat anders zijt dan wat de wereld, wat de mens van nature van U maakt. Uw hart is geopend in Uw Zoon, en Deze heeft geroepen in de dagen van Zijn omwandeling op aarde: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven". Hij wilde hier komen, ofschoon het Hem bekend was wat Hij hier vinden zou. Maar Hij heeft het gedragen. Hij heeft het kruis gedragen, de smarten willen voelen, de schande willen verachten – de schande die een dwaze, onwetende, goddeloze wereld meende Hem te moeten aandoen – opdat God zou heerlijk zijn, alle deugden Gods zouden worden verheerlijkt, en opdat ook de mens zou worden verheerlijkt, niet in zichzelf, maar in U.

Laat ons dan niet toe achteloos ons te blijven plaatsen tegenover deze dingen. Nog een ogenblikje, en geen van allen die hier tegenwoordig zijn, is er nog. Het is ons gezet te sterven. Plotseling, onverwacht heeft somtijds het sterven plaats. Doe ons de tijd gebruiken. Laat ons de gelegenheden waarnemen. Doe ons de prediking, zolang zij er nog is, horen, en doe ons haar verstaan. Laat het woord der Waarheid diep doordringen in ons hart, opdat we mogen gewaarworden dat we erdoor gegrepen zijn en dan ook in staat gesteld worden om óók te grijpen. Want het gaat alles van U uit. De redding komt van Boven, en de ondergang van beneden.

Wil ons nu geleiden op onze wegen, ons beschermen, en ons tot de onzen en het onze terugbrengen. Wil ons leren hoe wij in het leven te handelen en te wandelen hebben. En vergeef het ons, al wat we daarin gedaan, gedacht en gesproken hebben wat we niet hadden moeten doen, denken en spreken. Wil ons reinigen, zoveel als dit mogelijk is aan deze zijde van het graf. En doe ons met vaste gang de weg der zaligheid betreden. Vernieuw in het binnenste van ons een vaste geest.

Amen.

Gezongen: Psalm 98:3 en 4.